

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-60>

**REGULATORY AND LEGAL ACT AS AN ADMINISTRATIVE
INSTRUMENT OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN THE FIELD
OF REGULATION OF LAND RELATIONS**

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АКТ ЯК АДМІНІСТРАТИВНИЙ
ІНСТРУМЕНТ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
У СФЕРІ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН**

Lutsenko V. I.

*External Postgraduate Student,
Scientific Institute of Public Law
Kyiv, Ukraine*

Луценко В. І.

*здобувач
Науково-дослідний інститут
публічного права
м. Київ, Україна*

Відповідно до чинного Закону України «Про правотворчу діяльність», нормативно-правовий акт – це офіційний документ, прийнятий (виданий) суб'єктом правотворчої діяльності в установленому Конституцією України та (або) законом порядку у письмовій формі (крім випадків, визначених частиною другою статті 47 цього Закону), який містить норму (норми) права і розрахований на неодноразову реалізацію [0]. Під нормою права у цьому ж законі розуміється загальнообов'язкове формально визначене правило поведінки, що регулює суспільні відносини, яке охороняється і забезпечується державою [0]. У Кодексі адміністративного судочинства України закріплено, що нормативно-правовий акт – акт управління (рішення) суб'єкта владних повноважень, який встановлює, змінює, припиняє (скасовує) загальні правила регулювання однотипних відносин, і який розрахований на довгострокове та неодноразове застосування [0].

М. В. Цвік, О. В. Петришин та ін. тлумачать нормативно-правовий акт як офіційний письмовий документ, прийнятий уповноваженими суб'єктами нормотворчості у визначених законом порядку і формі, який містить норми права [0, с.278]. Для нормативно-правових актів, зазначають дослідники, характерні такі специфічні ознаки: вони мають правоутворююче призначення, тобто оформлюють встановлення, зміну, доповнення, скасування норм права; приймаються тільки нормотворчими суб'єктами і в межах їх компетенції; розробляються і приймаються з дотриманням особливої нормотворчої процедури, основними стадіями якої можуть бути нормотворча ініціатива, розроблення, розгляд, обговорення проектів нормативних актів, прийняття та введення їх у дію; ухвалюються у формах, визначених для

кожного з них Конституцією і законами України [0, с. 278-279]. Також правники наводять низку вимог, яким має відповідати нормативно-правовий акт як офіційний письмовий документ: по-перше, повинен мати внутрішню структуру та офіційні реквізити; по-друге, нормативно-правові акти підлягають обов'язковій державній реєстрації та обліку; по-третє, нормативні акти опрацьовуються з урахуванням правил юридичної техніки; по-четверте, нормативні акти оприлюднюються в офіційних друкованих виданнях [0, с.279-281].

Отже, нормативно-правовий акт, як інструмент регулювання, спрямований на встановлення певних правил організації та протікання суспільних відносин у тих сферах суспільного життя, які держава вважає важливими. Нормативно-правовий акт забезпечує фіксацію та доведення до широкого загалу офіційної позиції (бачення, розуміння) публічної влади щодо того, яким чином мають бути влаштовані ті чи інші сфери суспільного життя з огляду на проголошенні соціальні цінності, принципи, пріоритети, потреби та запити суспільного життя. Нормативно-правовий акт, як адміністративний інструмент, має підзаконний характер і спрямовується на уточнення, конкретизацію та розвиток загальних положень законів, а також на визначення порядку реалізації останніх. В. В. Галунько та ін., розмірковуючи про місце правотворчості у публічному адмініструванні, зазначають, що ухвалення норм права підзаконного характеру в процесі адміністративної діяльності публічної адміністрації – це адміністративна правотворчість, яка здійснюється у формі видання органами та посадовими особами публічної адміністрації актів неперсоніфікованого (загального) характеру – нормативних. Це викликано тим, відмічають дослідники, що загальні норми і правила поведінки, сформульовані в законах, не в змозі охопити всіх аспектів, які потребують додаткового врегулювання нормами адміністративного права. Тому й виникає потреба в конкретизації та деталізації законодавчих норм до стадії їх правозастосування [0, с.167]. Нормативним актам, на думку фахівців, властиві такі ознаки: вони є інструментом публічного адміністрування, за допомогою якого публічна адміністрація здійснює адміністративну діяльність щодо виконання адміністративних зобов'язань; без них не може існувати публічне адміністрування, суб'єкти публічної адміністрації будуть не в змозі забезпечувати права, свободи та законні інтереси приватних осіб, адже норми адміністративного права сформульовані в законах, не в змозі охопити всіх аспектів, які потребують адміністративно-правового урегулювання, і тому виникає потреба в конкретизації та деталізації їх до стадії правозастосування; вони мають подвійну юридичну природу: по-перше, є інструментом адміністративної діяльності суб'єктів публічної адміністрації; по-друге, є нормами адміністративного права. Це правотворчий підзаконний напрямок адміністративної діяльності

публічної адміністрації (адміністративна правотворчість), що передбачає розпорядчу діяльність, спрямовану на розроблення та встановлення підзаконних правил загального характеру, які мають владний характер відповідно до вольової сутності адміністративного права, спричиняють нормативні наслідки в ході реалізації завдань публічної адміністрації; здійснюються у формі видання суб'єктами публічної адміністрації актів неперсоніфікованого характеру – офіційних документів; ухвалюються виключно повноважним суб'єктом публічної адміністрації у встановленому порядку й згідно з офіційно передбаченою процедурою; можуть бути опротестовані або оскаржені в установленому чинним законодавством порядку; у разі недотримання вміщених у них юридичних владних приписів спричиняють особливі юридичні наслідки – відповідальність винної сторони; з ними пов'язане розв'язання публічною адміністрацією численних проблем у різних галузях, сферах і секторах суспільного життя [0, с.167-168]. Звідси дослідники доходять справедливих висновку, що видання нормативних актів – це правотворчий підзаконний напрямок діяльності публічної адміністрації, що передбачає розпорядчу діяльність через ухвалення правил загального характеру, які породжують юридичні наслідки стосовно конкретизації та деталізації законів до стадії їх правозастосування [0, с.168].

Отже, нормативно-правовий акт, як адміністративний інструмент місцевого самоврядування у сфері регулювання земельних відносин, дає змогу муніципальній владі встановлювати у певному регіоні загальнообов'язкові, формально визначені правила поведінки у сфері земельних відносин. Через нормативно-правові акти органи місцевого самоврядування забезпечують реалізацію державної політики у сфері земельних відносин на регіональному рівні – встановлюючи матеріально-правові, а також процедурні вимоги щодо поведінки суб'єктів у зазначеній сфері, муніципальні органи адаптують загальні норми, прийняті у централізованому порядку, до умов і особливостей конкретного регіону. Найчастіше такі нормативно-правові акти, що приймаються у вигляді рішень відповідних Рад, стосуються: особливостей статусу та використання певних земель територіальної громади, порядку реалізації контролю у сфері земельних відносин, встановлення податків на землю, запровадження програм охорони, збереження та відновлення земельних ресурсів.

Література:

1. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 р. № 3354-IX / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3354-20#Text>

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>

3. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.

4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-61>

PUBLIC SECURITY AND ORDER AS AN OBJECT OF STATE POLICY: CONCEPTUAL-TARGET ANALYSIS

ПУБЛІЧНА БЕЗПЕКА І ПОРЯДОК ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ: ПОНЯТІЙНО-ЦІЛЬОВИЙ АНАЛІЗ

Kysko A. I.

*Candidate of Law,
Associate Professor at the Department
of Operational and Investigative
Activities and Information Security,
Faculty No. 3,
Donetsk State University
of Internal Affairs
Kropyvnytsky, Ukraine*

Кисько А. І.

*кандидат юридичних наук,
доцент кафедри оперативно-
розшукової діяльності та
інформаційної безпеки
факультету № 3,
Донецький державний університет
внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Державна політика і виступає тим самим механізмом, через який публічна влада впливає на суспільні процеси, координує діяльність інституцій і спрямовує їх зусилля на досягнення визначених цілей. У зв'язку з цим доцільно звернутися до з'ясування сутності поняття «державна політика» як базової категорії сучасної теорії управління. Відсутність єдиного підходу до визначення її змісту є характерною рисою наукових досліджень, адже, незважаючи на тривалу еволюцію цього поняття, науковці й досі не дійшли згоди щодо його змістового наповнення, обсягів і меж застосування.

Наявні інтерпретації доцільно згрупувати у три основні концептуальні підходи: діяльнісний (формальний), реагувальний